Åtvidabergs kommun

Riktlinjer - Insatser i ordinärt och särskilt boende

Åtvidabergs kommun

Ärendenummer: KS 2026/280 1.3.1
Antagen: Kommunstyrelsen § 193, 2023-11-01 och Sociala myndighetsnämnden § 148, 2023-12-14, Kommunstyrelsen § 147, 2025-10-22
Reviderad: Kommunstyrelsen § 87 2026-05-20
Dokumentansvarig förvaltning: Vård- och omsorgsförvaltningen
Dokumentet gäller för: Vård- och omsorgsförvaltningen

Innehåll

1. Inledning 4
1.1. Utgångspunkter för handläggning av insatser 4
2. Ordinärt boende 6
2.1. Trygghet 6
3. Hemtjänst 6
3.1 Personlig omvårdnad 6
3.2 Sociala insatser 8
3.3 Serviceinsatser 9
4. Avlösning 11
4.1 Avlösning 11
5. Ledsagning 12
5.1 Ledsagning 12
6. Dagverksamhet 12
6.1 Dagverksamhet med social inriktning 13
6.2 Dagverksamhet för individer med demenssjukdom 13
7. Trygg hemma 13
8. Korttidsboende 14
8.1 Korttidsplats 14
8.2 Växelvård 14
9. Särskilt boende 15
9.1 Särskilt boende 15
10. Socialpsykiatrins insatser 15
10.1 Kontaktperson 15
10.2 Boendestöd 16
10.3 Sysselsättning 17
10.4 Boende med särskild service för funktionshindrade 17
10.5 Personligt utformat stöd 18
11. Insatser utan behovsprövning 18
11.1 Hemtjänstinsatser utan behovsprövning 19
11.2 Avlösning 21
11.3 Anhörigstöd 21
11.4 Träffpunkt 65+ 21

Begreppsdefinition

Individ -	Individ används som ett samlat begrepp för alla som söker eller får insatser från socialtjänsten.
Närstående -	Närstående är en term som används för att beskriva personer som har en nära relation till individen och som kan vara involverade i individens liv och välbefinnande. Närstående kan vara familjemedlemmar, släktingar, vänner eller andra personer som individen har en nära anknytning till och som spelar en viktig roll i individens liv.
Insats -	Insats är ett utformat stöd, anpassat efter individens behov och kan exempelvis vara hemtjänst, särskilt boende och dagverksamhet.
ADL -	Allmän daglig livsföring, är aktiviteter och situationer i det dagliga livet som individen regelbundet måste utföra för att leva ett självständigt liv, exempelvis hjälp för att klara hygien, att klä på och av sig, att inta måltider eller kommunicera med andra.

1. Inledning

Rätten till insatser regleras i 11 kapitlet 1 § socialtjänstlagen och redogör att den som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till insatser för dessa behov. Individen ska genom insatserna tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden.

Enligt 8 kapitlet 10 § socialtjänstlagen, ska socialnämnden verka för att individer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Åtvidabergs kommuns riktlinjer är ett styrdokument med syfte att ge enhetliga insatser för individer med likartade behov. Riktlinjerna kan dock aldrig ersätta den individuella prövningen och begränsa individens rättigheter som anges i socialtjänstlagen. Ytterst är det alltid individens behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Det innebär att den individuella prövningen kan medföra avvikelser från riktlinjerna och att omfattningen av den insats som beviljas både är större eller mindre än vad som beskrivs i riktlinjerna.

1.1. Utgångspunkter för handläggning av insatser

1.1.1. Skäliga levnadsförhållanden

Individen ska genom insatserna tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden. Insatserna ska utformas så att det är funktionsbevarande och stärker individens möjligheter att leva ett självständigt liv. Skäliga levnadsförhållanden anger vad individen behöver för att klara sig. Vid bedömning vad som är skäliga levnadsförhållanden ska jämförelse göras med en normal livssituation för en person i motsvarande ålder. Riktlinjerna avser att fastställa nivå för vad som anses vara skäliga levnadsförhållanden för insatser enligt socialtjänstlagen i Åtvidabergs kommun.

1.1.2. Individens egenansvar

Socialtjänsten tar hänsyn till individens självbestämmande och förmåga att ta ansvar för sitt eget liv och sina beslut. Denna princip är grundläggande inom socialtjänsten och utgår från att individen har ett eget ansvar att tillgodose sina egna behov så långt som det är möjligt. Detta kan inkludera att se över sin fysiska boendemiljö så att den motsvarar behoven eller efterfråga stöd av närstående för att undersöka vilka möjligheter som finns att tillgå för att få sina behov tillgodosedda. Om individen inte kan tillgodose sina egna behov är socialtjänsten skyldig att erbjuda stöd och hjälp så att individen uppnår skäliga levnadsförhållanden.

1.1.3. IBIC – individens behov i centrum

IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt med strukturerad dokumentation av behov, resurser, mål och resultat både i myndighetsutövningen och verkställigheten. Syftet är att individens stöd ska utgå från de individuella behoven och målen. Modellen används för att beskriva och dokumentera behov i livsföringen inom nio livsområden samt känsla av trygghet och personligt stöd från person som vårdar och stödjer en närstående. De nio livsområdena är;

- Lärande och att tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv

- Mellanmänskliga interaktioner och relationer
- Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

IBIC-processen stödjer processtegen utreda, utforma uppdrag, genomföra uppdrag och följa upp. Behovsbedömningen identifierar individens behov inom de olika livsområdena och vilka livsområden som är aktuella i frågeställningen i ansökan. Utifrån dessa livsområden utreds behovet av insatser.

1.1.4 Uppföljning och ändring av beslut

Uppföljning av individens behov, resurser, mål och utvärdering av resultat sker regelbundet och vid behov och görs av både handläggare och utförande enhet. Individen är delaktig i upprättandet av sin genomförandeplan, vilken beskriver mål och delmål och hur insatsen ska utföras för att nå målen. Vid förändrade behov ska en ny behovsbedömning ske.

Uppföljning av beslut om insats ska ske regelbundet. Insatserna korttidsplats och trygg hemma följs upp med två veckors intervall. Trygghetslarm och särskilt boende följs upp vartannat år och övriga insatser följs upp en gång per år samt vid förändrade behov. Individen har en skyldighet att meddela till handläggare om behoven förändras.

Beslutet om insats är förenat med ett omprövningsförbehåll att socialnämnden kan ompröva beslutet om behoven förändras. Enligt 14 kapitlet 9 § socialtjänstlagen, kan beslut om en insats som gäller tills vidare ändras till individens nackdel om förhållandena väsentligt har förändrats.

1.1.5. Rehabiliterande förhållningssätt

Åtvidabergs kommun har ett rehabiliterande förhållningssätt som syftar till att öka individens delaktighet och aktivitetsförmåga för att kunna bli mera självständig i hemmet. Det rehabiliterande förhållningssättet innebär att en arbetsterapeut kan bistå med ADL- och funktionsbedömningar och lämna underlag inför beslut om insats. Genom att göra hembesök hos den sökande kan arbetsterapeuten göra en bedömning om behov av hjälpmedel och träning, ge tips och råd samt ge underlag inför behovsbedömning av insatser. Individen ska så långt det är möjligt utifrån funktionsförmåga bo kvar i det egna hemmet. Handläggare kan begära beslutsunderlag genom att:

- Arbetsterapeuten deltar vid behovsbedömningar med sjukhuset.
- Arbetsterapeuten gör en bedömning i hemmet inför beslut om personlig omsorg och serviceinsatser.
- Arbetsterapeuten gör ADL-bedömning i hemmet inför uppföljning av beslut om insatser.

1.1.6. Stöd till den som vårdar eller stöder en närstående

Kommunen ska enligt 13 kapitlet 9 § socialtjänstlagen erbjuda stöd till den som vårdar en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk och till den som stöder en närstående med funktionsnedsättning. Den närstående som är beroende av vård eller stöd kan ansöka om insatser för att avlasta den som ger stöd och hjälp. Det kan handla om hemtjänst i form av personlig omvårdnad för att underlätta för den som vårdar eller stöder en närstående. Avlösning är en insats där hemtjänsten ersätter den som ger vård eller stöd när denne behöver tid för att uträtta egna ärenden. Trygg hemma, korttidsplats, växelvård och dagverksamhet kan också vara insatser för att avlasta den som ger stöd och hjälp.

1.1.7. Sammanboendes ansvar

Finns behov av hjälp med serviceinsatser i hemmet är huvudregeln att båda personerna i hushållet ska ha behov av stödet och därmed ha var sitt beslut om insatsen. Enligt Äktenskapsbalken (1987:230)

ingår makar/sammanboende i en hushållsgemenskap och har ett gemensamt ansvar för hemmets skötsel.

2. Ordinärt boende

Insatser i ordinärt boende är stöd och vård som individen har behov av för att klara vardagen och kunna bo kvar hemma under trygga och säkra förhållanden.

2.1. Trygghet

Ökad trygghet i hemmet kan ges med beslut om insats i form av trygghetslarm. Hemtjänstpersonal kan tillkallas vid behov om något skulle inträffa i hemmet, exempelvis vid fall.

2.1.1. Trygghetslarm

Insatsen syftar till

- Öka tryggheten i hemmet.

Behovsgrupp

- Individer med fysiska, psykiska eller kognitiva orsaker som upplever otrygghet i bostaden.
- Behov av att nå personal vid oförutsedda händelser.

Insatsens innehåll och utformning

- Individen ansvarar för att tillhandahålla en nyckel.
- I samband med larmansökan erbjuds individen ett kostnadsfritt hembesök av arbetsterapeut avseende fallförebyggande information och översyn av hjälpmedelsbehov.
- Vid behov kan larmet kompletteras med andra tekniska hjälpmedel såsom fall- och dörrlarm.
- Vid beslut av trygghetslarm i kombination med hemtjänst ingår även rökdetektor.
- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

3. Hemtjänst

Hemtjänst innebär beslut om insats personlig omvårdnad, sociala insatser och serviceinsatser i bostaden.

3.1 Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad beviljas vid behov inom livsområdena Förflyttning och Personlig vård. Det kan innebära hjälp med förflyttningar och med att sköta personlig hygien, kroppsvård, dusch, toalettbesök och att klä sig. Det kan också innebära hjälp med att äta och dricka, egenvård och tillsyn för extra trygghet i hemmet.

3.1.1 Förflyttning

Insatsen syftar till

- Tillgodose behov av förflyttningar i hemmet.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar har svårt att själva genomföra förflyttningar.

Insatsens innehåll och utformning

- Insatsen kan innehålla lägesändringar, hjälp i och ur säng, uppresning, överförflyttning, att gå och att gå i trappa vid ett eller flera tillfällen per dygn.
- Behov av hjälp med förflyttningar i samband med personlig vård ingår i de olika insatserna.
- Vid behov kan ommöblering ske i hemmet.
- Hemgång kan ske i avvaktan på bostadsanpassning eller bostadsbyte.

3.1.2 Personlig hygien, toalettbesök, påklädning, avklädning, att äta/dricka

Insatsen syftar till

- Tillgodose behov av personlig hygien, kroppsvård, toalettbesök, på- och avklädning och äta/dricka.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar har svårt att själva utföra personlig vård.

Insatsens innehåll och utformning

- Punktinsatser, normalt inte överstigande 15 timmar per vecka.
- Toalettbesök kan genomföras på fristående toalettsförhöjning i väntan på bostadsanpassning eller bostadsbyte.

3.1.3 Bad/dusch

Insatsen syftar till

- Tillgodose behov av tvättning av kropp och hår.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begräsningar har svårt att själva genomföra dusch.

Insatsens innehåll och utformning

- Normalt 1-3 gånger per vecka.
- Enklare nagelvård och hårvård kan ingå i samband med insatsen.
- Om dusch inte går att genomföra i bostaden tillgodoses behovet genom helkroppsavtvättning.

3.1.4 Egenvård

Insatsen syftar till

- Ge stöd med hälso- och sjukvårdsåtgärder utifrån egenvårdsremiss från hälso- och sjukvårdspersonal.

Behovsgrupp

- Individer som vet vad som ska göras med som själva praktiskt inte kan genomföra åtgärden.

Insatsens innehåll och utformning

- Åtgärden utförs enligt vad som framgår av egenvårdsplanen i egenvårdsremissen.

3.1.5 Tillsyn

Insatsen syftar till

- Ge ökad trygghet i hemmet.

Behovsgrupp
- Individer som inte själva eller genom sammanboende kan använda trygghetslarm.

Insatsens innehåll och utformning
- Normalt 1-2 tillfällen per dygn.
- Verkställs i första hand genom tekniska hjälpmedel och i andra hand genom personlig kontakt via telefon eller besök.

3.1.6 Vård i livets slut, VILS

Insatsen syftar till
- Möjliggöra för individer att få vård i livets slut under trygga förhållanden i hemmet.

Behovsgrupp
- Individer med behov av vård i livets slut och en egen önskan att få avlida hemma.
- Individer som saknar närstående eller närstående inte kan/vill eller har möjlighet att delta.
- Individer vars behov inte kan tillgodoses på LAH-avdelning eller på korttidsplats.

Insatsens innehåll och utformning
- Brytpunktsbedömning ska vara gjord och terminal vård föreligga.
- Omfattning kan bedömas från enstaka dagliga tillsynsbesök till närvaro dygnet runt.

3.1.7 Hemtjänst digitalt

Insatsen syftar till
- Öka trygghet och minska ofrivillig ensamhet.
- Öka självständighet och/eller bibehålla förmågor.
- Möjliggöra kvarboende i ordinärt boende.

Behovsgrupp
- Individer med upplevd otrygghet som kan tillgodoses med digitala besök.
- Individer med socialt behov som kan tillgodoses med digitala besök.

Insatsens innehåll och utformning
- Kan utföras som digitala hemtjänstbesök.
- Kan utföras i samband med att individen själv utför en aktivitet, exempelvis dusch, ta ut sopor, hämta post, promenad osv.
- Normalt 1-5 tillfällen per vecka, ca 15 minuter per tillfälle.

3.2 Sociala insatser

Sociala insatser i hemmet kan beviljas vid svårigheten inom livsområdena Förflyttning, Mellanmänskliga interaktioner och relationer och Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. De sociala insatserna är Promenad och Social samvaro och det är individens behov, intresse och önskemål som beaktas vid behovsbedömningen. Normalt beviljas de sociala insatserna i hemmet, promenad och/eller social samvaro, sammanlagt 1-2 gånger per vecka.

3.2.1 Promenad

Insatsen syftar till
- Ge möjlighet till utevistelse.

Behovsgrupp
- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte på egen hand eller med möjligt stöd av närstående kan ta sig ut ur bostaden.

Insatsens innehåll och utformning
- Individen ansvarar för att ändamålsenliga hjälpmedel finns.
- Normalt 1-2 gånger per vecka.
- Praktisk hjälp för att komma ut och promenera eller vistas utomhus.
- Tiden kan användas till att få stöd med att genomföra enklare inköp. Vid längre avstånd till affär använder individen färdtjänst för att komma till affären.
- Insatsen kan inte ersättas med inomhusaktivitet om individen inte vill vistas utomhur, exempelvis vid dåligt väder.

3.2.2 Social samvaro

Insatsen syftar till
- Möjliggöra social samvaro i hemmet.

Behovsgrupp
- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar är isolerade i hemmet.
- Ensamboende som har litet kontaktnät, inget regelbundet umgänge och som inte orkar delta i dagverksamhet eller öppen verksamhet.

Insatsens innehåll och utformning
- En stunds samvaro i hemmet.
- Normalt 1-2 gånger per vecka.
- Insatsen beviljas inte för individ som bor på trygghetsboende.

3.3 Serviceinsatser

Serviceinsatser i hemmet beviljas vid svårigheter inom livsområdet Hemliv. Det kan innebära hjälp med inköp av dagligvaror och apoteksärenden, att iordningställa och värma måltid, att städa, tvätta och sköta vissa andra sysslor i hemmet.

3.3.1 Inköp dagligvaror, inköp apotek

Insatsen syftar till
- Inhandla dagligvaror, huvudmåltid och läkemedel.

Behovsgrupp
- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begräsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar av att beställa hem eller inhandla dagligvaror, huvudmåltid och läkemedel.
- Individer som har svårt att själva planera införskaffandet av varor.

Insatsens innehåll och utformning
- Inköp beviljas en gång per vecka för dagligvaror och huvudmåltid.
- Inköp beviljas varannan vecka för läkemedel.
- Inköp av apoteksvaror beviljas normalt inte om det kan tillgodoses genom apoteksombud.
- Inköp av dagligvaror och huvudmåltid görs online från valfri butik.

- I insatsen ingår inte hemkörning och kostnad för hemkörning samt övriga kostnader som kan tillkomma vid köpet av dagligvaror och huvudmåltid.
- Inom en lanthandels utkörningsområde beviljas normalt inte inköp av dagligvaror.
- Inköp från specialbutiker ingår inte, exempelvis Systembolaget eller butiker med specialsortiment, såsom djuraffär.
- I insatsen kan stöd och planera inköp samt plocka upp varor ingå.
- Vid behov av inköp av konsistensanpassad kost från kostenheten görs beställningen av hemtjänsten.
- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

3.3.2 Måltid

Insatsen syftar till

- Ge stöd att tillreda måltider.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar av att tillreda måltider.

Insatsens innehåll och utformning

- Att få stöd att göra frukost, mellanmål och kvällsmat samt värma lunch.
- Individen ansvarar för att tillhandahålla mikrovågsugn.
- Individen ansvarar för att tillhandahålla färdiga matlådor som kan värmas till lunch.
- Insatsen beviljas normalt 1-4 tillfällen per dygn.
- Tillagning av enklare måltider, upp till 15 minuter per tillfälle.
- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

3.3.3 Städ, hygienstäd

Insatsen syftar till

- Tillgodose behov av städning.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar av att städa hemmet.
- Individer som har nedsatt syn, allergier, astma, nedsatt förmåga, darrhänthet och har ett utökat behov av städ kan beviljas hygienstäd.

Insatsens innehåll och utformning

- Individen ansvarar för att tillhandahålla utrustning och medel enligt instruktion från kommunen.
- Städning beviljas var tredje vecka.
- Hygienstäd beviljas normalt en gång i veckan och kan beviljas när insatsen städ inte är tillräcklig.
- Hygienstäd är en enklare insats motsvarande cirka 15 minuter per tillfälle. Hygienstäd är exempelvis extra städning av toalett, köksgolv, bord och bänkar.
- För ensamstående städas två rum, hall, badrum och kök. För sammanboende städas tre rum, hall, badrum och kök. Om bostaden har fler rum kan vilka rum som städas skiftas.
- Vid sanitär olägenhet måste individen ordna med och bekosta saneringsstädning innan insatsen kan verkställas.

- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

3.3.4 Tvätt

Insatsen syftar till

- Tvätt av individens kläder, sänglinne och handdukar.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar tvätt.

Insatsens innehåll och utformning

- Insatsen beviljas normalt varannan vecka.
- Tvätt och torktumling eller hängning av kläder, sänglinne, handdukar.
- I insatsen ingår att vid behov sortera, vika och lägga in i garderob/byrå.
- I insatsen ingår inte strykning eller lagning av kläder.
- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

3.3.5 Diska, bädda, ta in post, ta ut sopor, tömma toahink och renbäddning

Insatsen syftar till

- Tillgodose behov av att utföra dessa sysslor i hemmet.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar av dessa sysslor i hemmet.

Insatsens innehåll och utformning

- Insatserna diska, bädda, ta in post, ta ut sopor, tömma toahink beviljas normalt en gång om dagen.
- Insatsen renbäddning beviljas normalt varannan vecka.
- Om sammanboende båda har behov av insatsen fattas två beslut.

4. Avlösning

Avlösning innebär beslut om insats för att avlösa en person som vårdar eller stöder en närstående utförs som punktinsatser från hemtjänst. Insatsen kan beviljas under livsområdena Allmänna uppgifter och krav, Förflyttning, Personlig vård samt Känsla av otrygghet.

4.1 Avlösning

Insatsen syftar till

- Avlösa den som vårdar eller stöder den närståendes behov av personlig omvårdnad och/eller tillsyn.
- Ge den som vårdar eller stöder möjlighet att delta i stödgrupp för närstående eller att kunna göra aktiviteter för sin egen rekreation.

Behovsgrupp

- Individer med behov av hjälp med förflyttningar, personlig omvårdnad och/eller tillsyn för trygghet.

Insatsens innehåll och utformning

- Insatsen beviljas avgiftsfritt upp till 8 timmar per månad. Ytterligare timmar kan beviljas efter individuell bedömning.
- Timmar får inte flyttas/sparas mellan månader.
- Insatsen ska i första hand utföras i eller i nära anslutning till hemmet.
- Avlösaren utför inte hushållssysslor, endast ställa fram/värma mat.
- Inför varje tillfälle som det finns behov av insatsen behöver hemtjänsten veta det i god tid.

5. Ledsagning

Ledsagning innebär beslut om insats för att ge stöd och hjälp i samband med resa till och från aktivitet. Insatsen kan beviljas vid svårigheter inom exempelvis livsområdena Allmänna uppgifter och krav, Förflyttning och Personlig vård.

5.1 Ledsagning

Insatsen syftar till

- Möjliggöra för individer som har behov av personlig omvårdnad att kunna ta sig till och från sjukhusbesök, vårdcentral, frisör, fotvård eller tandläkare.

Behovsgrupp

- Individer som på grund av fysiska och/eller kognitiva begränsningar inte själva eller med möjligt stöd av närstående klarar av att ta sig hemifrån.
- Individer som har behov av hjälp med förflyttningar, toalettbesök och på- och avklädning.
- När behovet inte kan tillgodoses med endast färdtjänst eller genom byte av tid så att närstående kan hjälpa till.
- När behovet inte kan tillgodoses av sjukhuset, sjukhusets ledsagarservice eller vårdcentral.
- När behovet inte kan tillgodoses av frisör, fotvård eller tandläkare.

Insatsens innehåll och utformning

- Hjälp att beställa taxi med hämtning och lämning från dörr till dörr eller att beställa ledsagarservice på sjukhuset kan ingå.
- Hjälp att ta på ytterkläder innan hämtning med taxi kan ingå.
- Inför varje tillfälle som det finns behov av insatsen behöver hemtjänsten veta det i god tid.
- Tidsbegränsning ett tillfälle till 3 månader.
- Vid besök hos sjukvården har de ett ansvar för att ledsaga individen när individen kommit fram till vårdinrättningen.
- Behov av ledsagning för individer med korttidsboende eller särskilt boende tillgodoses av boendet.

6. Dagverksamhet

Dagverksamhet innebär insatser i form av aktivering, gemenskap och träning utanför den egna bostaden. Verksamheten bedrivs utifrån deltagarnas förmågor och önskemål individuellt och i grupp. Social samvaro är ett viktigt inslag i verksamheten, såsom tidningsläsning, spela spel, gruppgymnastik och promenader.

6.1 Dagverksamhet med social inriktning

Insatsen syftar till

- Möjliggöra social samvaro för individer med fysiska begränsningar och/eller behov av personlig omvårdnad.
- Ge möjlighet för närstående att få avlösning.

Behovsgrupp

- Ensamboende eller sammanboende som vårdas av närstående.
- Individer som har ett litet kontaktnät, inget regelbundet umgänge, återkommande behov av social samvaro i grupp/tillsammans med andra.
- Individer med behov av personlig omvårdnad och kan därför inte delta i öppna verksamheter.
- Individer som klarar av att vara i grupp, ta sig från hemmet med stöd och orkar fysiskt och psykiskt att delta i verksamheten.

Insatsens innehåll och utformning

- Omfattning 1-2 dagar per vecka.
- Kan kombineras med avlösning upp till 8 timmar per månad.
- Vid tillfälliga förhinder att delta på grund av sjukdom tillgodoses endast behovet av omvårdnad i hemmet.
- Vid 1 månads upprepad frånvaro bedöms om behovet kvarstår.
- Insatsen beviljas normalt inte till individer boende på trygghetsboende eller korttidsboende.

6.2 Dagverksamhet för individer med demenssjukdom

Insatsen syftar till

- Upprätthålla rutiner i vardagen.
- Möjliggöra social samvaro för individer med demensdiagnos.
- Ge möjlighet för närstående att få avlösning.

Behovsgrupp

- Individer med demensdiagnos.
- Ensamboende eller sammanboende som vårdas av närstående.
- Individer som klarar av att vara i grupp, ta sig från hemmet med stöd och orkar fysiskt och psykiskt att delta i verksamheten samt klarar av att byta miljö.

Insatsens innehåll och utformning

- Omfattning 1-5 dagar per vecka.
- Kan kombineras med avlösning upp till 8 timmar per månad.
- Insatsen beviljas normalt inte till individer boende på trygghetsboende eller korttidsboende.

7. Trygg hemma

Trygg hemma avser en period med extra resurser för vård, omsorg och träning i hemmet efter en sjukhusvistelse, vistelse på korttidsplats eller om hemtjänstinsatser behöver intensifieras under en period till följd av förändrade behov. Trygg hemma syftar till att genom rehabilitering öka individens funktionsförmåga, självständighet och möjlighet att bo kvar i ordinärt boende.

Insatsen syftar till

- Möjliggöra rehabilitering i hemmiljö.
- Möjliggöra kvarboende i ordinärt boende.

Behovsgrupp
- Individer med behov av rehabilitering efter sjukhusvistelse eller korttidsplats som inte kan tillgodoses med hemtjänst.
- Individer med förutsättningar att öka sin funktions- och aktivitetsförmåga och självständighet i hemmet.

Insatsens innehåll och utformning
- Insatsen ges utan krav på färdig bostadsanpassning/hjälpmedel/annan anpassning, även om det innebär hinder i att använda befintliga hygienutrymmen eller ta sig in och ut ur bostaden.
- Tidsbegränsning 1-14 dagar. Förlängning kan ske vid fortsatt behov.
- Verkställs genom ett för individen anpassat multiprofessionellt team.
- Omfattar insatser i ordinärt boende, kapitel 2 och insatser i hemtjänst, kapitel 3.

8. Korttidsboende

Korttidsboende i form av korttidsplats och växelvård är insatser med bäddplats utanför det egna boendet avsedd för tillfällig vård, omsorg och trygghet dygnet runt. Korttidsplats är en insats där boendet förenas med rehabilitering, eftervård, diagnostisering och utredning av behov. Korttidsplats kan även beviljas som avlastning för anhörig och vid vård i livets slut. Växelvård beviljas när det finns ett regelbundet återkommande behov av avlastning av anhörigvårdare.

8.1 Korttidsplats

Insatsen syftar till
- Ge rehabilitering och återhämtning inför hemgång och/eller omvårdnad inför vidare planering.
- Ge tillfällig avlastning av anhörigvårdare.
- Ge vård i livets slut.

Behovsgrupp
- Individer med behov av rehabilitering och återhämtning efter sjukhusvård som inte kan tillgodoses med hemtjänst eller trygg hemma.
- Individer med behov av vård i livets slut som inte kan tillgodoses i hemmet eller på LAH-avdelning.
- Individer med behov av tillfällig avlösning av anhörigvårdare när behovet inte kan tillgodoses genom hemtjänst.
- Individer med behov av att tillfälligt byta miljö då individen utsätter sig själv eller omgivningen för allvarlig risk.

Insatsens innehåll och utformning
- Tidsbegränsning 1-14 dagar. Förlängning kan ske vid fortsatt behov.

8.2 Växelvård

Insatsen syftar till
- Ge möjlighet för anhörig att få avlastning för omvårdnaden av en person.

Behovsgrupp
- Individer med varaktigt behov av avlastning för närstående som vårdar person i hemmet, när behovet inte kan tillgodoses med hemtjänst, avlösning och/eller dagverksamhet.
- Insatser i hemmet ska ha provats.
- Individen klarar att regelbundet byta miljö och är orienterad i tid och rum.

Insatsens innehåll och utformning
- Omfattning 7-14 dygn/månad.

9. Särskilt boende

Särskilt boende är ett behovsprövat boende för att få omvårdnad och service när vård- och omsorgsbehovet är stort och kräver närhet till personal dygnet runt. Det finns särskilt boende i form av Vård- och omsorgsboende och Boende för personer med demenssjukdom beroende på individens behov av omsorg.

9.1 Särskilt boende

Insatsen syftar till
- Tillgodose behov av personlig omvårdnad, sociala behov, serviceinsatser och trygghet/säkerhet dygnet runt.
- När insatser i ordinärt boende inte är tillräckliga.

Behovsgrupp
- Individer med varaktigt och omfattande omvårdnadsbehov dygnet runt och som inte kan tillgodoses med insatser inom ordinärt boende, dagverksamhet och/eller växelvård.
- Vid behov av boende för individer med demenssjukdom krävs en demensdiagnos.
- Behov av personlig omvårdnad, serviceinsatser och tillsyn i hemmet sammantaget överstiger motsvarande 20 timmar per vecka.

Insatsens innehåll och utformning
- Erbjudande om plats görs av enhetschef snarast efter beställning.
- Tackar individen ja till boendet ska inflyttning ske så snart som möjligt.
- Tackar individen nej till boendet anses behov inte föreligga och ansökan ska återtas.
- Vid dödsfall eller avflyttning ska utflytt av bohag och flyttstädning ombesörjas av närstående så snart som möjligt.
- Beslutet kan verkställas på vård- och omsorgsboende i väntan på boende för personer med demenssjukdom.

10. Socialpsykiatrins insatser

Stöd och insatser för vuxna individer som av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar eller av andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och har behov av stöd i sociala situationer.

10.1 Kontaktperson

Insatsen syftar till att öka individens deltagande i samhällslivet, öka möjligheten till sociala kontakter och aktiviteter samt bryta social isolering. En kontaktperson är en medmänniska utan särskilda krav på yrkeskompetens. Kontaktpersonen ska fungera som en kompis/medmänniska för individen.

10.1.1 Kontaktperson

Insatsen syftar till

- Öka individens deltagande i samhällslivet.
- Öka möjligheten till sociala kontakter och aktiviteter.
- Motverka/bryta social isolering.

Behovsgrupp

- Individer som riskerar att bli isolerade.
- Individer som har ett begränsat och/eller inget nätverk.

Insatsens innehåll och utformning

- En kontaktperson ska vara en medmänniska som ska komplettera individens sociala nätverk samt stödja individen i kontakt med andra människor, komma ut i samhället och delta i olika aktiviteter.
- Normalt 8-10 timmar per månad.
- En individuell bedömning ska göras vid tidsbegränsning av beslutet, men 12 månader är ett riktvärde vid en ny ansökan.
- Tar inte individen emot pågående insats under en sammanhängande period om 3 månader från verkställighetsdatum, görs en ny bedömning om behovet kvarstår.

10.2 Boendestöd

Boendestöd är en praktisk, pedagogisk och social insats för individer med funktionsnedsättning som syftar till att underlätta för individen att hantera sin vardag i bostaden och ute i samhället.

10.2.1 Boendestöd

Insatsen syftar till

- Öka självständigheten i planeringen av sin vardag samt skötsel av sin bostad och sin person.
- Kunna bo kvar i den egna bostaden.
- Bryta social isolering.

Behovsgrupp

- Vuxna individer som av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar eller av andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Huvudprincipen är att insatsen beviljas från 18 år och uppåt, där riktvärdet är upp till 66 år. Individuella bedömningar görs av varje ansökan, vilket innebär att även äldre individer över 66 år kan beviljas insatsen.
- Individer som har förutsättningar att aktivt kunna vara delaktig i planeringen och genomförande av aktivitet.
- Individuella förutsättningar att med stöd öka sin självständighet i skötsel och planering.

Insatsens innehåll och utformning

- Stödjande och tränande insats för att implementera strategier och etablera rutiner.
- Stötta och motivera till att söka annat stöd vid behov, till exempel vård, ekonomiskt bistånd, sysselsättning.
- Huvudprincipen är att individen har en egen bostad. Om individen saknar en egen bostad kan boendestöd beviljas för stöd i kontakt med myndigheter för att skapa möjlighet till eget boende.
- Vid stöd med hemmets skötsel begränsas stödet till de utrymmen som individen mest använder, exempelvis kök, sovrum, toalett, hall och vardagsrum. Delas bostaden med flera

personer bedöms ansvaret delat och insatsen riktar sig endast till den individ som fått insatsen beviljad.
- En individuell bedömning ska göras vid tidsbegränsning av beslutet, men 12 månader är ett riktvärde vid ny ansökan.

10.3 Sysselsättning

Daglig sysselsättning riktar sig till vuxna individer som av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar eller av andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring som inte kan få sitt behov av sysselsättning/arbetsrehabilitering tillgodosett av andra myndigheter.

10.3.1 Sysselsättning

Insatsen syftar till
- Att skapa struktur i vardagen, bryta isolering, stöd i sociala kontakter eller behov av en meningsfull sysselsättning.
- Stärka individens möjligheter till social gemenskap och delaktighet i samhällslivet.
- Insatsen ska vara utvecklande och meningsfull för individen.

Behovsgrupp
- Vuxna individer som av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar eller av andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Huvudprincipen är att insatsen beviljas till individer i yrkesverksam ålder, tidigast från 18 år.
- Individer med behov av att få struktur i vardagen, bryta isolering, få stöd i sociala kontakter och behov av en meningsfull sysselsättning.

Insatsens innehåll och utformning
- Sysselsättning ska inte ta över det ansvar som Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller andra huvudmän har för att individer inom denna målgrupp ska få rehabilitering och komma i arbete. Sysselsättning kan dock vara ett steg på vägen i en längre rehabiliteringsprocess, där sysselsättningen kan bistå med kontakter och samarbeta med Försäkringskassan och Arbetsförmedling för den som har som mål att komma i arbete.
- Sysselsättningen kan verkställas både inom kommunens egna verksamheter men också genom utflyttad plats. Huvudprincipen är att börja i kommunens egna verksamheter innan individen går vidare till utflyttad plats.
- Deltagare i sysselsättning enligt socialtjänstlagen får habiliteringsersättning på samma villkor som deltagare i daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- En individuell bedömning ska göras vid tidsbegränsning av beslutet, men 12 månader är ett riktvärde vid ny ansökan.

10.4 Boende med särskild service för funktionshindrade

Insatsen innebär tillgång till en lägenhet med individuellt anpassat stöd, service och omvårdnad till individer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Målet är att individen ska kunna delta i samhällsgemenskapen och leva som andra.

10.4.1 Boende med särskild service för funktionshindrade

Insatsen syftar till
- Tillgodose behov av personlig omvårdnad och trygghet och säkerhet dygnet runt.

Behovsgrupp
- Vuxna individer som av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar eller andra skäl behöver mer omfattande stöd än det som kan ges i ordinärt boende. Behovet ska vara varaktigt över tid, minst ett år.

Insatsens innehåll och utformning
- I insatsen har individen en lägenhet med individuellt anpassat stöd, service och omvårdnad.
- Tillgång till stöd av personal dygnet runt.
- Individen anvisas en bostad via andrahandskontrakt av kommunen.
- Huvudprincipen är att insatsen ges i kommunens egna verksamheter.
- En individuell bedömning ska göras vid tidsbegränsning av beslutet, men 12 månader är ett riktvärde vid ny ansökan.

10.5 Personligt utformat stöd

Personligt utformat stöd är en insats som kan beviljas till individer med fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar samt individer som omfattas av LSS personkrets och som bor i ordinärt boende. Det kan bli aktuellt då det inte är lämpligt eller inte fungerar med andra insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). För att ett personligt utformat stöd ska kunna beviljas ska individen ha behov av hög personalkontinuitet och att det krävs särskild ingående kunskap om individen i samband med utförande av stöd.

10.5.1 Personligt utformat stöd

Insatsen syftar till
- Tillgodose individens behov i den dagliga livsföringen som inte kan tillgodoses genom andra insatser enligt SoL eller LSS.
- Stärka individens förmåga att leva ett självständigt liv.

Behovsgrupp
- Vuxna, barn och ungdomar som omfattas av personkrets enligt LSS och som bor i ordinärt boende.
- Insatsen kan vara temporär i väntan på verkställighet av annan beviljad insats när behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Insatsens innehåll och utformning
- Insatsens kan vara av kompenserande eller stödjande/tränande karaktär och utformas utifrån individens behov.
- Insatsen beviljas i form av antal timmar per vecka.
- För att gynna individens självständiga utveckling ska det i bedömningen tas hänsyn till om individen är vuxen och om andra insatser är aktuella.
- Insatsen kan inte beviljas om behovet kan tillgodoses genom andra insatser till en lägre kostnad.
- Riktvärde för tidsbegränsning är 6-12 månader.

11. Insatser utan behovsprövning

Syftet med att erbjuda insatser utan föregående behovsprövning är att socialtjänsten ska vara mer lättillgänglig, det ska vara enklare för individen att få en stödinsats utan att först behöva genomgå en social utredning. Individen har dock alltid rätt att ansöka om insatsen ifall den vill ha sitt behov prövat

och få ett beslut på sin ansökan, vilket i förlängningen innebär att de insatser som erbjuds utan behovsprövning även behöver kunna ges via myndighetsbeslut.

Villkor och tänkt målgrupp
Om det bedöms att en insats är lämplig att erbjudas utan föregående behovsprövning är det möjligt att sätta upp villkor för vilka individer som får begära insatsen. Villkoren får inte kräva att någon form av bedömning ska ske, utan det ska vara tydliga kontrollerbara fakta. Exempel på detta kan vara intyg på en diagnos eller faktisk ålder. Det är också möjligt att beskriva den tilltänkta målgruppen samt sätta ramar för insatsen, exempelvis i form av antal tillfällen som erbjuds utan individuell behovsprövning.

En insats kan också erbjudas utan några uppsatta villkor - om det bedöms lämpligt utifrån typ av insats. Detta innebär dock att det inte går att neka insatsen till någon individ, oavsett om denne tillhör den tänkta målgruppen eller ej.

Dokumentationskrav
Krav på dokumentation inom socialtjänsten regleras i 14 kap. 3 § Socialtjänstlagen där det framgår att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av insatser ska dokumenteras. Undantag från dokumentationskrav gällande uppgifter som kan röja den enskildes identitet kan göras för rådgivning (14 kap. 4 § SoL) samt vid genomförande av insats som erbjuds utan föregående behovsprövning (14 kap. 5 §). Insatser som utförs i den enskildes hem omfattas alltid av dokumentationskrav och kan inte undantas.

11.1 Hemtjänstinsatser utan behovsprövning

Insatser som utförs i den enskildes hem omfattas alltid av krav på dokumentation, samtliga hemtjänstinsatser som erbjuds utan föregående behovsprövning omfattas därmed av dokumentationskrav och dokumenteras på samma sätt som insatser som ges med myndighetsbeslut.

11.1.1 Inköp dagligvaror

Insatsen syftar till
- Inhandla dagligvaror och/eller huvudmåltid.
- Fånga upp individer i tidigt skede och förebygga ökade behov.

Målgrupp
- Individer med behov av stöd att utföra eller planera inköp.

Insatsens innehåll och utformning
- En gång per vecka, utförs som onlineinköp från valfri butik.
- Planera inköp och packa upp varor kan ingå vid behov.
- Hemkörning ingår inte. Kostnad för hemkörning från butiken kan tillkomma.
- Kan utföras som digitalt hemtjänstbesök.

Villkor
- Ålder över 70 år.
- Folkbokförd i Åtvidabergs kommun.
- Mobilt bank-id eller liknande lösning för att legitimera sig online.

11.1.2 Hemtjänst digitalt

Insatsen syftar till

- Öka självständighet, bibehålla förmågor.
- Öka trygghet och motverka ofrivillig ensamhet.
- Möjliggöra kvarboende i ordinärt boende.

Målgrupp
- Individer med socialt behov eller trygghetsskapande behov som kan tillgodoses med digitala besök.

Insatsens innehåll och utformning
- Kan utföras som digitala hemtjänstbesök.
- Kan utföras i samband med att individen själv utför en aktivitet, t.ex. dusch, ta ut sopor, hämta post eller promenad.
- Max 5 tillfälle per vecka, ca 15 minuter per tillfälle.

Villkor
- Ålder över 70 år.
- Folkbokförd i Åtvidabergs kommun.

11.1.3 Egenvård

Insatsen syftar till
- Ge stöd med egenvårdande hsl-ågärder.

Målgrupp
- Individer med behov av egenvårdande hsl-åtgärder som har egenvårdsintyg utfärdat av legitimerad personal inom hälso- och sjukvården.

Insatsens innehåll och utformning
- Enligt egenvårdsplan, endast det som är angivet i egenvårdsplanen utförs.
- Insatsen utförs i hemmet, inom Åtvidabergs kommun.

Villkor
- Egenvårdsintyg.
- Folkbokförd i Åtvidabergs kommun.

11.1.4 Dusch

Insatsen syftar till
- Öka självständighet, bibehålla förmågor.
- Fånga upp individer i tidigt skede och förebygga ökade behov.

Målgrupp
- Individer med behov av stöd i samband med dusch eller upplevd otrygghet i samband med dusch.

Insatsens innehåll och utformning
- Utförs max 3 gånger per vecka i hemmet, inom Åtvidabergs kommun.
- Enklare nagelvård och hårvård kan ingå i samband med insatsen.

- Första besöken utförs i regel av rehabpersonal för stöd kring strategier och hjälpmedel för att öka självständighet i duschmomentet samt för att utforma upplägg för hemtjänstpersonalen vid utförande.

Villkor
- Ålder över 70 år.
- Folkbokförd i Åtvidabergs kommun.

11.2 Avlösning

Insatsen syftar till
- Avlösa den som vårdar eller stödjer den närståendes behov av personlig omvårdnad och/eller tillsyn.
- Möjliggöra kvarboende i ordinärt boende.

Målgrupp
- Individer med behov av hjälp med förflyttningar, personlig omvårdnad och/eller tillsyn för trygghet och som vårdas i hemmet av sammanboende närstående och som ej tillhör LSS personkrets.

Insatsens innehåll och utformning
- Upp till 8 timmar per månad, avgiftsfritt.
- Timmar får inte flyttas/sparas mellan månader.
- Insatsen utförs i hemmet, inom Åtvidabergs kommun.
- Stöd med förflyttningar, personlig omvårdnad och/eller tillsyn för trygghet ingår. Huhsållssysslor ingår inte, endast ställa fram/värma mat.
- Inför varje tillfälle som det finns behov av insatsen behöver hemtjänsten veta det i god tid.

Villkor
- Ålder över 50 år.
- Folkbokförd i Åtvidabergs kommun.
- Sammanboende.

11.3 Anhörigstöd

Insatsen syftar till
- Ge stöd till personer som har en närstående med sjukdom i kommunen.

Målgrupp
- Personer med behov av samtalsstöd på grund av närstående med sjukdom.

Dokumentationskrav
- Anhörigstöd undantas från dokumentationskravet med stöd av 14 kap. 5 § SoL.

11.4 Träffpunkt 65+

Insatsen syftar till
- Erbjuds en mötesplats för äldre.
- Motverka ofrivillig ensamhet.

Målgrupp

- Personer 65 år och äldre.

Dokumentationskrav

- Öppen verksamhet som inte behöver dokumenteras på individnivå, undantagen från dokumentationskrav i enlighet med 14 kap. 5 § SoL.